

**FAKTOR YANG MEMPENGARUHI KEJAYAAN PENGGUNAAN
SISTEM MAKLUMAT PELAJAR BERASASKAN KOMPUTER
DI MAKTAB PERGURUAN**

Oleh

NIZAM BIN ABD LATIB

**DOKTOR FALSAFAH
UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA**

2004

DEDIKASI

Tesis ini saya dedikasikan kepada:

Arwah ayah saya, Haji Abd Latib Bin Zakaria dan ibu saya, Hajah Saripah Binti Udin

Mertua saya, Haji Hashim Bin Hj Samah dan Hajah Noriah Binti Buton

Isteri saya, Hajah Rosmidah Bt Hashim

Anak-anak saya, Nurul Zarirah, Nurul Atiqah, Nurul Adibah,

Muhammad Yamin dan Muhammad Izzat.

Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia sebagai memenuhi keperluan memperolehi ijazah Doktor Falsafah

**FAKTOR YANG MEMPENGARUHI KEJAYAAN PENGGUNAAN
SISTEM MAKLUMAT PELAJAR BERASASKAN KOMPUTER
DI MAKTAB PERGURUAN**

Oleh

NIZAM BIN ABD LATIB

Ogos 2004

Pengerusi : Profesor Madya Hj Zakaria bin Kasa, PhD

Fakulti : Pengajian Pendidikan

Penyelidikan ini adalah usaha untuk mengetahui sejauh mana tahap penggunaan SMP dan kejayaan penggunaan SMP di maktab perguruan. Dalam penyelidikan ini, kejayaan penggunaan SMP dilihat dari segi manfaat kepada individu dan manfaat kepada organisasi. Reka bentuk penyelidikan adalah korelasi-deskriptif dan data dihimpun dengan menggunakan soal selidik. Penyelidikan ini mematuhi kaedah tinjauan yang menggunakan teknik persampelan kelompok untuk memilih 160 responden. Kadar respons adalah 100%. Perangkaan deskriptif dan statistik inferens digunakan untuk menganalisis data kajian.

Dapatan penyelidikan menunjukkan bahawa tahap penglibatan pengguna SMP di maktab perguruan dan tahap masalah yang dihadapi semasa pelaksanaan SMP di maktab perguruan adalah rendah. Bagaimanapun, dapatan kajian menunjukkan

bahawa tahap kefahaman pengguna tentang SMP, tahap kepuasan pengguna tentang penggunaan SMP dan tahap kejayaan penggunaan SMP di maktab perguruan adalah sederhana.

Selain itu, dapatan kajian juga menunjukkan bahawa tidak terdapat hubungan yang signifikan antara faktor demografi dengan kejayaan penggunaan SMP dan tidak terdapat hubungan yang signifikan antara kefahaman pengguna tentang penggunaan SMP dengan kejayaan penggunaan SMP. Dapatan kajian juga menunjukkan bahawa terdapat hubungan songsang yang signifikan antara tahap masalah yang dihadapi semasa pelaksanaan SMP dengan kejayaan penggunaan SMP, terdapat hubungan yang signifikan antara kekuatan SMP dengan kejayaan penggunaan SMP dan terdapat hubungan yang signifikan antara gaya pengurusan pentadbir maktab perguruan dengan kejayaan penggunaan SMP. Namun begitu, tidak terdapat perbezaan yang signifikan dari segi keperluan latihan di antara maktab perguruan yang dikaji dan tidak terdapat perbezaan yang signifikan dari segi masalah yang dihadapi semasa pelaksanaan SMP di antara maktab perguruan yang dikaji.

Analisis regresi berganda cara langkah demi langkah (stepwise) menunjukkan bahawa tiga dari sembilan faktor yang dikaji memberi sumbangan yang signifikan kepada kejayaan penggunaan SMP di maktab perguruan iaitu kualiti sistem, kepuasan pengguna dan gaya pengurusan pengurus berasaskan pekerja.

Berdasarkan dapatan kajian, satu model untuk memahami penyelidikan tentang kejayaan penggunaan SMP di maktab perguruan dicadangkan.

Penyelidikan ini mencadangkan bahawa pengguna perlu mendapatkan latihan kemahiran yang sempurna supaya boleh memahami dengan jelas peranan dan kepentingan penggunaan SMP di maktab perguruan di samping mendapat sokongan daripada pihak yang terlibat dalam projek pemasangan SMP di maktab perguruan iaitu pihak Bahagian Teknologi Maklumat and Komunikasi, pihak Bahagian Pendidikan Guru dan pihak Maktab Perguruan. Akhir sekali dikemukakan juga cadangan lain untuk amalan dan penyelidikan selanjutnya.

Abstract of thesis presented to the Senate of Universiti Putra Malaysia in fulfilment
of the requirements for the Doctor of Philosophy

**FACTORS INFLUENCING THE APPLICATION SUCCESS OF THE
COMPUTER-BASED STUDENT INFORMATION SYSTEM IN THE
TEACHER TRAINING COLLEGES.**

By

NIZAM BIN ABD LATIB

August 2004

Chairperson : Associate Professor Hj. Zakaria Bin Kasa, PhD

Faculty : Educational Studies

This research was an attempt to study the application level and the application success level of SIS in the Malaysian Teacher Training Colleges. In this research, the application success of SIS is determined by two factors namely, individual and organizational benefit. The research design was a descriptive correlation study and the data were collected using questionnaires. The study followed a survey method which used cluster sampling technique to select 160 respondents. The response rate was 100%. Descriptive and inferential statistics were used to analyze the data of the study.

The research findings showed that the user involvement level of SIS and the problem level faced during the implementation of SIS were low. However, the user knowledge level on SIS, the user satisfaction level on the use of SIS and the application success level of SIS were moderate.

Furthermore, the findings showed that there were no significant correlations between demographic factors and the application success level of SIS and also between the user knowledge level on SIS and the application success level of SIS. The findings also showed that there were significant correlations between the problem level faced during the implementation of SIS and the application success of SIS, between the strength of SIS and the application success of SIS and between the teacher training colleges director management style and the application success of SIS. However, there were no significant differences between the teacher training colleges with regard to the need for training and, there were no significant differences between the teacher training colleges with regard to the problems faced during the implementation of SIS.

Multiple regression analysis using the stepwise method showed that three out of nine factors studied in this research have significant contributions for the application success of SIS in the teacher training colleges that is, system quality, user satisfaction and the people-oriented management style. Based on the findings of the study, a model for understanding research on the application success of SIS is proposed.

The study recommended that users should clearly understand the role and importance of the application of SIS in the teacher training colleges by first undergoing training lessons and getting support from the three parties that are involved in the implementation of SIS namely, the Bahagian Teknologi Maklumat and Komunikasi, the Bahagian Pendidikan Guru and the Teacher Training Colleges. Finally, other recommendations for practice and further research were made.

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, segala puji bagi Allah s.w.t. serta selawat dan salam kepada junjungan besar Nabi Muhammad s.a.w. Syukur ke hadrat Ilahi kerana dengan izin dan limpah kurnianya, penulisan ini dapat disempurnakan. Semoga usaha ini mendapat keberkatanNya.

Setinggi-tinggi penghargaan dan ucapan terima kasih ditujukan kepada Ketua Penyelia PM Dr Hj Zakaria Bin Kasa dan penyelia-penyelia PM Dr Aida Suraya Bt Hj Md Yunus dan Dr. Foo Say Fooi di atas penyeliaan, nasihat dan masa yang diluangkan. Terima kasih juga ditujukan kepada pensyarah di Fakulti Pengajian Pendidikan yang turut memberi nasihat dan pandangan yang berguna dan rakan-rakan pelajar di UPM di atas segala kerjasama yang diberikan.

Penghargaan ini juga ditujukan kepada pihak EPRD, pihak Bahagian Pendidikan Guru, pihak Bahagian Teknologi Maklumat dan Komunikasi, Kementerian Pendidikan Malaysia dan pengarah maktab yang terlibat membenarkan kajian ini dijalankan. Penghargaan khusus buat semua responden kajian yang sudi meluangkan masa dan memberikan kerjasama yang tidak ternilai harganya.

Kepada Pn Mahaya Mohd Yasin dan Pn Amanah Mohd Nor yang telah membantu dalam penyuntingan tesis ini dan rakan-rakan di Maktab Perguruan Raja Melewar, Seremban, Negeri Sembilan, terima kasih di atas pemupukan semangat, sokongan dan

dorongan yang diberikan. Kepada semua pihak yang memberi sumbangan secara langsung atau tidak langsung, jasa kalian tetap dikenang. Allah sahalalah sebaik-baik pemberi ganjaran.

Akhir sekali, ucapan ini istimewa ditujukan kepada semua anggota keluarga tersayang khasnya buat isteri Hajah Rosmidah Binti Hashim, anak-anak, Nurul Zarirah, Nurul Atiqah, Nurul Adibah, Muhammad Yamin dan Muhammad Izzat, ibubapa Hj Abd Latib Bin Zakaria dan Hajah Saripah Binti Udin, mertua Hj Hashim Bin Hj Samah dan Hajah Noriah Bt Buton serta kakak, abang, adik dan ipar di atas segala sokongan, pengertian, pengorbanan dan kasih sayang yang diberikan selama ini.

Saya mengesahkan bahawa Jawatankuasa Pemeriksa bagi Nizam Bin Abd Latib telah mengadakan pemeriksaan akhir pada 10 Ogos 2004 untuk menilai tesis Doktor Falsafah beliau bertajuk “Faktor yang Mempengaruhi Kejayaan Penggunaan Sistem Maklumat Pelajar Berasaskan Komputer di Maktab Perguruan” mengikut Akta Universiti Pertanian Malaysia (Ijazah Lanjutan) 1980 dan Peraturan-Peraturan Universiti Pertanian Malaysia (Ijazah Lanjutan) 1981. Jawatankuasa Pemeriksa memperakukan bahawa calon ini layak dianugerahkan ijazah tersebut. Anggota Jawatankuasa Pemeriksa adalah seperti berikut:

Mohd Ibrahim Nazri, PhD

Profesor Madya
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi)

Muhd Hasan Ab. Rahman, PhD

Profesor Madya
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

Wan Zah Wan Ali, PhD

Profesor Madya
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

Profesor Sufean Bin Hussin, PhD

Fakulti Pendidikan
Universiti Malaya
(Pemeriksa Luar)

ZAKARIAH ABDUL RASHID, PhD

Professor/Timbangan Dekan
Sekolah Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh:

Tesis ini telah diserahkan kepada Senat Universiti Putra Malaysia dan diterima sebagai memenuhi syarat keperluan ijazah Doktor Falsafah. Anggota Jawatankuasa Penyeliaan adalah seperti berikut:

Zakaria Kasa, PhD

Profesor Madya
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi)

Aida Suraya Binti Md Yunus, PhD

Profesor Madya
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

Foo Say Fooi, PhD

Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

AINI IDERIS, PhD

Profesor/Dekan
Sekolah Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh:

PERAKUAN

Saya mengaku bahawa tesis ini adalah hasil kerja saya yang asli melainkan petikan dan sedutan yang telah dinyatakan rujukannya dengan jelas. Saya juga mengakui bahawa tesis ini tidak dimajukan untuk ijazah-ijazah lain di Universiti Putra Malaysia atau institusi-institusi lain.

NIZAM BIN ABD LATIB

Tarikh:

JADUAL KANDUNGAN

	Halaman
DEDIKASI	ii
ABSTRAK	iii
ABSTRACT	vi
PENGHARGAAN	viii
PENGESAHAN	x
PERAKUAN	xii
SENARAI JADUAL	xvii
SENARAI RAJAH	xxi
SENARAI SINGKATAN	xxii
BAB	
I PENDAHULUAN	
Latar Belakang Kajian	1
Perkembangan Kajian Sistem Maklumat Pengurusan Di Dunia	3
Perkembangan Kajian Sistem Maklumat Pengurusan Di Malaysia	5
Perkembangan Kajian Sistem Maklumat Pengurusan Di Kementerian Pendidikan Malaysia	7
Sistem Maklumat Pelajar Di Maktab Perguruan	10
Pernyataan Masalah	13
Objektif Kajian	15
Soalan Kajian	16
Kepentingan Kajian	18
Batasan Kajian	20
Definisi Operasional	21
II SOROTAN LITERATUR	
Pendahuluan	26
Pengguna Sistem Maklumat	26
Penggunaan Sistem Maklumat Dalam Organisasi	28
Kesesuaian Sistem Maklumat	36
Kefahaman Pengguna Tentang Penggunaan Sistem Maklumat	43
Masalah Pelaksanaan Sistem Maklumat	46
Gaya Pengurusan Pengurus	51
Kejayaan Penggunaan Sistem Maklumat	53
Pelibatan Pengguna	61
Kepuasan Pengguna Sistem Maklumat	63

Faktor-Faktor Yang Mempengaruhi Kejayaan Penggunaan Sistem Maklumat	69
Kajian Sistem Maklumat Pelajar Di Maktab Perguruan	78
Pendekatan Teori	81
Teori 'User Information Satisfaction' (UIS)	81
Teori Sistem Maklumat	83
Teori Maklumat	88
Teori Sistem	90
Teori Pengurusan Dan Tingkahlaku	92
Teori Perubahan	94
Teori Pembelajaran	96
Teori Mikroekonomi	98
Teori Agensi	98
Teori Membuat Keputusan Dan Kawalan	99
Teori Institusi	102
Teori Sosiologi	105
Teori Budaya	105
Teori Politik Organisasi	106
Model-Model Kejayaan Sistem Maklumat Pengurusan	
Model Sistem Maklumat Pengurusan	107
Model Kejayaan Sistem Maklumat DeLone dan McLean	109
Model Kejayaan Sistem Maklumat Hsi-Peng Lu dan Jyun-Yu Wang	110
Model Kejayaan Sistem Maklumat Seddon	111
Model Kejayaan Sistem Maklumat Yang Dicadangkan	113

III METODOLOGI KAJIAN

Pendahuluan	116
Reka Bentuk Kajian	116
Kerangka Konsep Kajian	117
Tempat Kajian	120
Responden Kajian	121
Penentuan Saiz Sampel Kajian	122
Instrumentasi	129
Ujian Kefahaman Pengguna Tentang Penggunaan SMP	134
Pembinaan Item Ujian	135
Analisis Item	136
Diskriminasi Item	136
Kesukaran Item	138
Analisis Pengganggu	140
Kesahan	141
Kebolehpercayaan	142

Kajian Rintis	145
Pengumpulan Data	146
Analisis Data	147
IV HASIL KAJIAN	
Pendahuluan	155
Latar Belakang Responden	156
Tahap Kejayaan Penggunaan SMP	163
Tahap Kefahaman Pengguna Tentang Penggunaan SMP	174
Tahap Masalah Yang Dihadapi Semasa Pelaksanaan SMP	182
Hubungan Pemboleh Ubah Demografi Dengan Kejayaan Penggunaan SMP	184
Hubungan Antara Kekuatan SMP Dengan Kejayaan Penggunaan SMP	186
Hubungan Antara Kefahaman Pengguna Tentang SMP Dengan Kejayaan Penggunaan SMP	187
Hubungan Antara Gaya Pengurusan Pengarah Maktab Perguruan Dengan Kejayaan Penggunaan SMP	187
Hubungan Antara Masalah Yang Dihadapi Semasa Pelaksanaan SMP Dengan Kejayaan Penggunaan SMP	189
Hubungan Antara Penglibatan Pengguna SMP Dengan Kejayaan Penggunaan SMP	190
Hubungan Antara Kepuasan Pengguna SMP Dengan Kejayaan Penggunaan SMP	190
Perbezaan Dari Segi Keperluan Latihan Antara Maktab Perguruan Yang Dikaji	191
Perbezaan Dari Segi Masalah Yang Dihadapi Semasa Pelaksanaan SMP Antara Maktab Perguruan Yang Dikaji	192
Pemboleh Ubah Peramal Untuk Kejayaan Penggunaan SMP	192
Sumbangan Pemboleh Ubah Peramal Yang Signifikan Kepada Kejayaan Penggunaan SMP	193
Sumbangan Peramal Tertinggi Dan Terendah Data Kualitatif	194
	195
V RUMUSAN, PERBINCANGAN DAN CADANGAN	
Pendahuluan	206
Rumusan	206
Perbincangan	210
Model Kejayaan Penggunaan SMP	230
Cadangan	233
Cadangan Kajian Lanjutan	237
BIBLIOGRAFI	239

LAMPIRAN

A1	Penentuan Saiz Sampel	260
A2	Jadual Analisis Kuasa	261
A3	Aras-Aras Saiz Kesan	262
A4	Jadual Penentuan Ujian	263
A5	Senarai Nama Panel Pakar Soal Selidik	264
A6	Julat Diskriminasi Item	265
A7	Julat Indeks Kesukaran	265
A8	Senarai Nama Panel Menyemak Item Ujian Kefahaman	266
B1	Soal Selidik	267
B2	Ujian Kefahaman Pengguna Tentang Penggunaan SMP	281
B3	Panduan Skedul Temu bual -Masalah Pelaksanaan SMP Di Maktab Perguruan	287
B4	Senarai Penyelaras SMP dan Maktab Perguruan Untuk Pengumpulan Data Kualitatif	290
C	Surat-Surat	291
	BIODATA PENULIS	298